

УДК 159.9.072.432;159.99.+316.613.5
П 86

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
кафедрою теоретичної та практичної психології
(протокол № 1 від 02 вересня 2020)*

Упорядники:

Н. В. Партико, к. психол. наук, доц.;
Я. С. Андрушко, к. психол. наук, доц.

П 86 Психологічні умови благополуччя персоналу організацій: тези І Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, 15–17 жовтня 2020 р. — Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2020. — 234 с.

ISBN 978-617-7809-49-3

Збірник містить тези доповідей учасників І Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Психологічні умови благополуччя персоналу організацій», яка відбудеться 15-17 жовтня 2020 року в Інституті права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка».

У наукових розвідках українських вчених і молодих науковців актуалізовано проблему благополуччя особистості та персоналу організацій у сучасних реаліях, а також розкрито шляхи та умови формування благополуччя в мінливих реаліях суспільства.

УДК 159.9.072.432;159.99.+316.613.5

ISBN 978-617-7809-49-3

© Національний університет
«Львівська політехніка», 2020

Наукове видання

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ

Збірник тез

І Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

Опубліковано в авторській редакції

Упорядники:

Н. В. Партико, канд. психол. наук, доцент
Я. С. Андрушко, канд. психол. наук, доцент

Підписано до друку 01.10.2020. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Друк різнографія
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 13,6
Тираж 300 пр.

ТзОВ «Галицька видавнича спілка»
вул. Туган-Барановського, 24, м. Львів, 79005
тел.(032)276-37-99
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №198

Віддруковано:
СПД ФОП Марусич М.М.
м. Львів, пл. князя Я. Осмомисла, 5/11
тел/факс: (032)261-51-31
e-mail: interprint-m@ukr.net

94. **Партико Неоніла Вікторівна:** доцент кафедри теоретичної та практичної психології ІШПО Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: voloshyna2010@ukr.net

95. **Пархоменко Вікторія Вікторівна:** кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту ЗЕД, декан фінансово-економічного факультету, Національна академія статистики, обліку та аудиту

96. **Підлипна Людмила Віталіївна:** кандидат психологічних наук, директор Івано-Франківського обласного центру практичної психології та соціальної роботи

E-mail: pidlypna06@gmail.com

97. **Прошукало Ігор Леонідович:** аспірант кафедри психології управління ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України

98. **Пузь Ірина Володимирівна:** доцент кафедри психології Донецького національного університету імені Василя Стуса, кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: irina222@ukr.net

99. **Рожко Олег Сергійович:** студент групи ПВПР-14 Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

E-mail: roozhko.oleh@gmail.com

100. **Рожко Олена Ігорівна:** викладач кафедри фізичного виховання Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка»

E-mail: olena_baranyuk@ukr.net

101. **Розмазнін Олександр Петрович:** старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних наук Військової академії (м. Одеса), кандидат психологічних наук

102. **Романець Зоя Олексіївна:** доцент кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: zoria@polynet.lviv.ua

103. **Рутар Г.І.:** асистент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів ЛНУ ім. Франка

104. **Рутар С.М.:** доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Львівської медичної академії ім. А. Крупинського

105. **Савчин Мирослав Васильович:** завідувач кафедри психології Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, доктор психологічних наук, професор

Email: msavchun@gmail.com

106. **Савчин Ярослав Володимирович:** студент Національного університету «Львівська політехніка»

E-mail: yaroslavsavchin8@gmail.com

107. **Свідерська Ольга Іванівна:** асистент кафедри теоретичної та практичної психології, Національного університету «Львівська політехніка», кандидат політичних наук

E-mail: sviderska.olja@gmail.com

108. **Семенів Наталія Миронівна:** доцент кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: semenivnat@gmail.com

Бацилєва О. В., Пузь І. В., Астахов В. М.

До проблеми переживання синдрому емоційного вигорання у представників соціономічних професій.....33

Березовська Л. І.

Ціннісно-мотиваційна сфера як складова психологічного благополуччя35

Білан Т. О.

Екзистенційні аспекти психологічного благополуччя особистості37

Білозерська С. І.

Психологічні передумови формування особистості майбутнього вчителя39

Більдер Н. Т.

Вища художня освіта – простір розвитку і корекції відносин особистості зі світом.....41

Бойко-Бузиль Ю. Ю.

Задоволеність професією керівників органів і підрозділів МВС України43

Васильченко-Держуко К. А.

Компоненти суб'єктивного психологічного благополуччя студентів.....45

Березовська Л. І., Вихопень Д. М.

Вплив акцентуацій характеру на психологічне благополуччя особистості.....47

Вінтюк Ю. В.

Конкурентоспроможність викладача ВНЗ як умова його особистого благополуччя та безпеки в організації50

Вінтюк Ю. В.

Тренінг особистісної причинності як засіб формування конкурентоспроможності майбутніх фахових психологів52

Власенко А. А.

Про когнітивний стиль особистості студента-менеджера54

Вовк О. С., Грубі Т. В.

Психологічні вимоги до благополуччя особистості в сучасному світі55

Войцеховська О. В.

Корекція тривожних станів методом кататимно-імагінативної психотерапії57

Галян А. І.

Мотивований вибір професії як чинник психологічного благополуччя медичних працівників.....60

Галян І. М.

Життєві принципи в ситуації вибору як детермінанта психологічного благополуччя особистості61

Гапоненко Л. О.

Самокорекція викладача психологічного неблагополуччя до стану благополуччя в інтерпретаціях глибинної психології63

авторитарну, яка в рамках сильної президентської влади або абсолютної монархії розбудовує інститути вільноринкової економіки. У першому випадку йдеться про еліти, які здійснювали реформи в країнах Центральної Європи, а в другому – в таких країнах як Чілі за часів військового диктатора А. Піночета, Грузія і Руанда – президентів М. Саакашвілі та Ж. П. Кагаме.

Серед екстрактивних політичних еліт можна виділити такі моделі: авторитарно-бюрократичну, яка на чолі з авторитарним лідером (президентом із широкими повноваженнями) забезпечує певний правовий порядок і соціальні зобов'язання, але слабо стимулює економічний розвиток; авторитарно-олігархічну – політичне домінування фінансово-промислових груп під керівництвом президента із диктаторськими повноваженнями; гібридно-олігархічну – із сильним впливом олігархії на президентську владу і уряд.

Інклюзивні та екстрактивні еліти мають досить помітні психологічні відмінності. Якщо перші володіють сучасним політичним розумом, цінностями самовираження у сфері забезпечення суспільних благ, сильною політичною волею до реалізації стратегічної мети, то другі – позбавлені таким психологічних якостей. Психологія екстрактивних еліт, як правило, орієнтована на задоволення вузькогрупових інтересів шляхом використання корупційних схем і насильницьких засобів для блокування прогресивних змін.

Савчин М. В.

Методологічні труднощі гуманітарних наук у формуванні цілісного уявлення про людину

Основним орієнтиром гуманістичних наук є вивчення цілісної людини, що є одночасно і головним каменем спотикання. Аналіз дозволив виділити методологічні традиції у вивченні людини, зокрема:

1) людину часто розглядають як ізольованого індивіда, що живе у світі. Нерозривність людини та її життя; буття у світі, «світ людини» є основою розгляду природи людського існування: не світ сам по собі, не людина сама по собі. Окрема діяльність людини, її життя загалом не має лише зовнішню користь, але й має зовнішню сферу прояву, реалізації та розвитку її сутності, відданості справі заради справи, співпраці у житті з іншою людиною заради неї (В. Франкл), мета людини не у володінні, а в реалізації тенденції бути (Е. Фромм);

2) в розумінні людини протиставляється «об'єктивізм» і «суб'єктивізм»;

3) одновимірний антропоцентризм у науках про людину, що зумовлює бінарні опозиції: «орган – оточення», «особистість – суспільство», «біологічне – соціальне», «психологічне – духовне»;

У своєму дисертаційному дослідженні І. С. Жукова (2004), вивчаючи процес підготовки студентів-менеджерів, встановила, що успішність формування наукового стилю мислення як важливої ознаки готовності студента до професійної діяльності, визначається домінуванням полenezалежного, рефлексивного, толерантного до нереалістичного досвіду полюсів в когнітивному стилі його особистості.

О. С. Лук'янов (2005) визначає корекцію рефлексивно-імпульсивного стилю особистості студентів управлінських професій в сторону рефлексивного полюса і розвиток емпатичної поведінкової характеристики, як необхідні умови розвитку мотивації їх професійної діяльності, важливою компонентою яких є усвідомлення недостатнього уявлення про когнітивні елементи психологічного змісту в професійній діяльності менеджера.

Ріст значення рефлексивного полюса когнітивного стилю в процесі усвідомлення професійно-важливих якостей особистості управлінця при формуванні професійної самосвідомості у студентів-менеджерів в своєму дисертаційному дослідженні акцентує А. О. Воронцова (2011).

Слід зазначити, що сучасні дослідження когнітивного стилю особистості менеджера ведуться, як правило, в уже сформованих професійних середовищах, що визначає перспективність вивчення когнітивного стилю студента-менеджера, включення в сферу досліджень нових когнітивних стилів.

Висновки. Отже з'ясовано, що когнітивний стиль є важливою особистісною характеристикою, що визначає способи реалізації менеджером його інтелектуальних здібностей.

Корекція когнітивного стилю особистості студента-менеджера на користь рефлексивного полюса сприяє формуванню професійної самосвідомості, розвитку мотивації професійної діяльності, а в комплексі з ростом ваги полenezалежного, толерантного до нереалістичного досвіду полюсів – готовності студента до професійної діяльності.

Встановлено перспективність вивчення когнітивного стилю студента-менеджера із застосуванням у дослідженнях нових когнітивних стилів.

Вовк О. С., Грубі Т. В.

Психологічні вимоги до благополуччя особистості в сучасному світі

Сучасний світ став надзвичайно практичним і прагматичним з високим ритмом змін у структурі стосунків: економічних, культурних, політичних, міжлюдських, які є тісно пов'язаними із технологічним прогресом і швидкість цього прогресу є настільки високою, що розуміння того, що відбувається, відстає від самого процесу. Людина має бути обізнаною

в багатьох речах, відповідати певним стандартам у суспільстві. Цю думку підтверджують слова О. Фільца: «Ми, можливо, вперше стикаємося із ситуацією, де люди не встигають осмислити те, що відбувається навколо. Це призводить до посилення тривоги. Виникає розгубленість».

Здебільшого саме від людини залежить її психологічне благополуччя та життя. Здоров'я залежить від багатьох факторів: 50% – спосіб життя; 20% – навколишнє середовище; 20% – генетичні (спадкові) фактори; 10% – медичні фактори (Анастаси А., Урбина С., 2001).

Г. Ложкін, О. Носкова, І. Толкунова виділяють три рівні життєдіяльності, причому кожен рівень має певні особливості прояву (Ложкін Г., 2003). На їхню думку, життєдіяльність людини забезпечується на різних, але взаємозалежних між собою рівнях функціонування: біологічний, психологічний, соціальний. С. Корсаков стверджує, що чим гармонійніше об'єднані всі властивості особистості, тим більше вона стійка, врівноважена і здатна протидіяти впливам, що прагнуть порушити її цілісність (Баевский Р., 2000). Благополуччя в психічному здоров'ї особистості може бути порушене домінуванням певних негативних рис характеру, неправильним вибором ціннісних орієнтацій тощо.

Ключовим моментом у проблемі психологічного благополуччя людини в контексті психології здоров'я є питання про критерії його оцінювання, а також про критерії серед психічних станів і психічних процесів. На психічне благополуччя людини впливає досить велика кількість чинників:

– прийняття відповідальності за своє здоров'я та життя. Відхід від відповідальності, в більшості випадків, є характерною рисою сучасної людини. Це знайшло відображення в повсякденній мові: «погано живеться», «життя не склалося», «недоля». Позбавлені займенника «я», ці фрази виражають відмову від індивідуальної відповідальності та свідчать про підпорядкування обставинам, про пасивність стосовно самого себе. Тільки прийнявши відповідальність за усвідомлений вибір і за його наслідки, людина може стати творцем власної долі. Кожний здатний здійснити вибір на користь здоров'я та самореалізації, однак не кожен це робить;

– уміння жити сьогоднішнім. У гештальт-терапії цьому приділяється особлива увага. Ф. Перлз стверджував, що порушення психічного здоров'я часто пов'язані або із застряганням у своєму травматичному минулому, або із марним фантазуванням про те, що не здійсниться в майбутньому (Перлз Ф., 2007). Уміння жити актуальними переживаннями і здійснювати (реалізовувати) свою унікальність «тут і тепер» є необхідною умовою гармонійного існування та творчого самовираження особистості, а, отже, психічного

Таким чином, кейс-метод можна вважати найбільш інтерактивною, інноваційною та інклюзивною формою навчання, яка дозволяє формувати критичне мислення, використовуючи поєднання знань з іноземної мови із знаннями дисциплін широкого суспільно-гуманітарного профілю.

Рутар С. М.

Методологічні аспекти аналізу інституційно-психологічної якості трансформаційних політичних систем

Щоб зрозуміти причини успіхів або невдач на шляху посткомуністичної трансформації необхідно проаналізувати інституційно-психологічну якість еліт. Тому питання з'ясування сутності трансформаційних еліт і факторів їх формування залишається і надалі актуальним.

Метою нашого дослідження є з'ясування інституційно-психологічної якості трансформаційних політичних еліт. Для отримання відповіді на поставлені в цьому дослідженні питання необхідно уточнити такі дефініції, як: «політична еліта», «трансформаційні еліти», «інституційна якість політичної еліти», «психологічна якість політичної еліти», «трансформаційні моделі політичних еліт». Під політичною елітою слід розуміти соціальну групу, яка виконує владно-управлінські функції в рамках політичних інститутів держави, регіональних і місцевих органів влади і партійної системи.

Трансформаційними елітами називають еліти, які здійснюють перетворення в рамках відповідних моделей транзиту. Інституційна якість еліт характеризує їхню здатність проводити реформи, внаслідок яких відбувається перехід до нової політико-економічної системи. Ця якість включає трансформаційно-стратегічну мету, ступінь організаційної консолідації та масову мобілізацію.

Психологічна якість еліт характеризує їх як суб'єктів політичного розуму, політичних цінностей та політичної волі. Моделі трансформаційних політичних еліт можна класифікувати за їхнім вибором трансформаційної мети і трансформаційними результатами.

Використовуючи теоретичні положення неінституційної парадигми, політичні еліти можна класифікувати як: екстрактивні, які прагнуть для забезпечення свого панування і гноблення народу зберегти стару екстрактивну систему; інклюзивні – створити нові інститути, які ґрунтуються на засадах політичної та економічної свободи, соціальної справедливості та верховенства права. Серед інклюзивних еліт можна виділити такі еліти: ліберально-демократичну, яка в рамках парламентської республіки проводить швидкі системні радикальні реформи, спрямовані на розбудову сучасної спроможної держави, верховенства права, розвинутої політичної демократії та вільного ринку; ліберально-